

Papež Pavel VI.

NORMY PRO APLIKACI DEKRETU II. VATIKÁNSKÉHO KONCILU O PŘIZPŮBENÉ OBNOVĚ ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA (Perfectae caritatis)

ECCLESIAE SANCTAE II ES II

6. 8. 1966

Text Ecclesiae sanctae v částech I., II., a III. poskytl normy pro aplikaci dekretů Christus Dominus, Presbyterorum ordinis, Perfectae caritatis a Ad gentes. Část Ecclesiae sanctae II. obsahuje Normy pro aplikaci dekretu o přizpůsobené obnově řeholního života (Perfectae caritatis). Tyto Normy měly základní praktickou důležitost: ve skutečnosti vedly všechny řeholní instituty k přijetí a následnému přivedení k cíli mimořádného úkolu obnovy, z něhož Perfectae caritatis nastínila pouze základní principy pro inspiraci a obecná kritéria. Byl to výsledek práce pokoncilní komise řeholníků, podporované nejen Kongregací pro řeholníky, ale především členy Unie generálních představených-mužských řeholních institutů (USG) a Unie generálních představených ženských řeholních institutů (UISG).

Tento text je nyní málo citován, neboť úloha určité části jeho norem již skončila a ostatní normy přešly do jiných oficiálních textů, konkrétně nového Kodexu kanonického práva, nových konstitucí a nových formačních programů společenství. V desetiletí 1966-1975 byl však jejich vliv rozhodující, a z tohoto důvodu zasluhují, aby byly uvedeny ve známost.

Aby plody koncilu dobře dozrály, musí řeholní instituty zahájit především obnovu ducha. Pro moudrou a vhodnou aplikaci tohoto ducha na svůj život a kázeň ať se věnují především studiu dogmatické konstituce Lumen gentium (kap. 5 a 6) a dekretu Perfectae caritatis a uvádějí do praxe usnesení a normy koncilu.

Aby se uspišilo provedení dekretu Perfectae caritatis, ustanovují se následující normy, zavazující všechny řeholníky, latinské i východní, k postupování podle určitých pravidel.

I. ZPŮSOB, JAK PODNÍTIT A UPRAVIT OBNOVU ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA

I. Osoby zavázané k podpoře obnovy a přizpůsobení řeholního života časovým poměrům

1. Nejdůležitější úlohu v přizpůsobení a obnově řeholního života mají řeholní instituty samy. Uskutečňují ji generálními kapitulami nebo u východních řeholníků synodami (*per Synaxes*). Úkol kapitul však nekončí pouhým vytvořením zákonů, ale teprve podnícením duchovní a apoštolské životnosti.

2. Je potřebná spolupráce všech členů i představených, aby obnovili svůj vlastní řeholní život, připravili ducha kapitul, splnili jejich úlohu a zachovali věrně zákony i normy, na nichž se kapituly usnesly.

3. Zvláštní generální kapitula, řádná nebo mimořádná, musí být svolána během dvou nebo tří let, aby každá řeholní společnost vykonala přizpůsobení a obnovu.

Kapitula sama může tajným hlasováním rozhodnout, aby se jednání generální kapituly konala ve dvou samostatných údobích, mezi nimiž smí být nejdelší přestávka jeden rok.

4. Generální rada ať se vhodným způsobem postará, aby se během přípravy kapituly členové mohli mezi sebou plně a svobodně radit, a uspořádat včas výsledky porad tak, aby se podpořila a ulehčila práce kapituly. Toho lze dosáhnout například poradami v konventních a provinčních kapitulách, zřízením komisí, navržením různých dotazníků apod.

5. Patriarcha má povinnost vydat předpisy, jak vykonávat porady ve stauropegiálních monastýrech.

6. Tato generální kapitula má právo změnit pravidla konstitucí (u východních řeholníků: typikonů) na zkoušku, ale musí zachovat účel, povahu a charakter institutu. Svatý stolec dovolí ochotně i ty experimenty, které neodpovídají všeobecnému právu, vyžadují-li to okolnosti a budou-li výjimky moudře prováděny.

Zkušební doba může trvat až do příští řádné kapituly, která má pravomoc pokračovat v experimentování, ale jen do další bezprostředně následující řádné generální kapituly.

7. Stejnou pravomoc má v době mezi těmito kapitulami generální rada, avšak v souladu s podmínkami, které byly určeny kapitulami. Ve východních autonomních monastýrech má tuto pravomoc igumen s malou synodou.

8. Pouze kompetentní autorita pak může definitivně schválit (nové) konstituce.

9. Při revizi konstitucí mnišek ať přednese každý klášter svá přání cestou kapitulních zasedání nebo i skrze jednotlivé sestry. Pro zachování řeholní jednoty rodiny v celé její povaze mají být vyjádření shromážděna nejvyšší autoritou řádu, pokud existuje, anebo delegátem Svatého stolce; u východních mnišek toto vykoná patriarcha nebo místní hierarcha. Přání a názory mohou podávat také zasedání federací nebo jiná právoplatně svolaná shromáždění.

Biskupové jako pečliví pastýři stádce ať ochotně poskytnou pomoc v této věci.

10. Kdyby se časem ukázalo v klášteře mnišek, že by byly vhodné na určitou dobu a na zkoušku zavést některé změny týkající se observancí, mohou to dovolit generální představení nebo delegáti Svatého stolce; u východních to učiní patriarcha nebo místní hierarcha. Je však nutné brát v úvahu mentalita a smýšlení mnišek, které tolik potřebují stabilitu a jistotu.

11. Povinností výše uvedených autorit bude, aby se staraly o revizi textů konstitucí za pomoci a porad jednotlivých klášterů, a předložili je ke schválení Svatému stolci, nebo příslušnému hierarchovi.

II. Revize konstitucí a typikonů

12. Hlavní pravidla každého institutu řeholního společenství (konstituce, typikony, řehole nebo jakkoli se jmenují) mají obsahovat tyto prvky:

a) evangelijní a theologické zásady řeholního života a jeho spojení s církví i vhodná a přesná vyjádření, jimiž se určuje a zachovává duch a záměry zakladatelů i zdravé tradice – to vše lze nazvat posvátným dědictvím každého institutu (PC 2b);

b) potřebné právní normy, definující jasně povahu institutu, jeho poslání a prostředky k jeho realizaci – těchto norem ať není příliš mnoho, ale ať se podávají vždy odpovídajícím způsobem.

13. Duchovní a právní prvky ať jsou spojeny tak, aby hlavní předpisy institutů měly pevnou základnu a aby z nich vyzařoval pravý duch a životodárná forma. Nutno se vystříhat jak textů pouze právních, tak čistě vybízejících.

14. Ať je vyřazeno ze základních pravidel řeholních institutů to, co je zastaralé nebo dobově podmíněné, a tedy proměnlivé, nebo co odpovídá jen místním zvyklostem.

Ty normy, které odpovídají současným dobově podmíněným fyzickým i psychologickým podmínkám členů a specifickým okolnostem, ať jsou vepsány do zvláštních knih zvaných „direktáře“, knihy zvyklostí apod.

III. Kritéria obnovy a přizpůsobení

15. Normy a duch, jimž musí odpovídat přizpůsobená obnova, ať jsou vybírány nejen z dekretu Perfectae caritatis, ale i též z jiných dokumentů II. vatikánského koncilu, zvláště z 5. a 6. kapitoly dogmatické konstituce Lumen gentium.

16. Řeholní instituty musí dbát na to, aby zásady vyznačené v č. 2. dekretu Perfectae caritatis potvrzovaly a opravdově utvářely obnovu jejich řeholního života. Proto:

§ 1. Ať se již od noviciátu intenzivně podporuje studium a rozjímání evangelií a celého Pisma svatého u všech členů. Podobně je třeba pečovat o to, aby se členové vhodnými prostředky podíleli na tajemství a životě církve.

§ 2. Ať se nauka o řeholním životě zkoumá a vysvětluje z různých hledisek (teologického, historického, církevněprávního atd.).

§ 3. Pro dobro samotné církve ať instituty usilují o pravé poznání původního ducha institutu, aby jej takto mohly věrně zachovat při určování, jak se přizpůsobit časovým poměrům, a tak aby také očistily svůj řeholní život od cizích prvků a zbavily se zastaralých prvků.

17. Za zastaralé prvky se mají pokládat ty, které netvoří povahu a účel institutu, a dále ty, které již ztratily smysl i význam, a tedy nenapomáhají řeholnímu životu. Přitom však je třeba mít stále na zřeteli, že řeholní stav má za úkol vydávat svědectví.

18. Způsob řízení institutu má být takový, aby „kapituly a rady, každá svým způsobem, vyjadřovaly péči a účast všech členů na dobru celé komunity“ (PC 14). To se především uskuteční účastí řeholníků na volbách členů kapitul a rad. Podobně ať se vytvoří i takový účinnější a pružnější výkon autority, který vystihuje a vyjadřuje požadavky dnešní doby. Proto by měli mít představení všech stupňů dostatečnou pravomoc, aby se nemuseli tak často obracet na vyšší autority.

19. Vhodnou obnovu však nelze vykonat jednou provždy. Je třeba, aby k ní horlivě přispívali všichni členové a aby ji kapituly i představení starostlivě a vhodně podporovali a podněcovali.

II. NĚKTERÉ PRVKY PŘÍZPŮSOBNÍ A OBNOVY V ŘEHOLNÍM ŽIVOTĚ

I. Božské ofícium bratří a sester (PC 3)

20. Ačkoli řeholníci, kteří recitují řádně schválené Malé ofícium, konají veřejnou modlitbu církve (srov. SC 98), přesto se doporučuje, aby místo Malého ofícia konali Božské ofícium (velké ofícium breviáře) buď zčásti, nebo celé, aby se tak úžeji podíleli na liturgickém životě církve. Avšak řeholníci východního ritu budou nadále recitovat doxologie a Časoslov podle svého typikonu a zvyklostí.

II. Vnitřní modlitba (PC 6)

21. Aby se řeholníci mohli úžeji a s prospěchem podílet na nejsvětějším tajemství Eucharistie a veřejné modlitbě církve a aby jejich duchovní život zde našel bohatou stravu, ať se věnuje více času vnitřní modlitbě a odstraní se množství modliteb s výjimkou těch, které jsou obecně zachovávané v církvi. Ať je postaráno o to, aby členové byli pečlivě poučováni o tom, jak mají vést duchovní život.

III. Umrťování (PC 5 a 12)

22. Řeholníci mají víc než ostatní věřící konat skutky pokání a umrťování. Je však třeba přezkoumat observance řeholních institutů, a to s přihlédnutím k tradicím východním nebo západním a také k dnešním poměrům, a rozhodne se, zda je mohou členové nadále praktikovat, nebo se mají přijmout nové formy, vzaté z dnešního způsobu života.

IV. Chudoba (PC 13)

23. Řeholní instituty ať se vynasnaží, aby zvláště generální kapituly podporovaly horlivě a konkrétně ducha a praxi chudoby podle úmyslů č. 13 dekretu Perfectae caritatis. Současně budou hledat a zdůrazňovat – při zachování povahy institutu – nové formy, jak v dnešní době účinněji vyjádřit prožívání a svědectví chudoby.

24. Instituty s jednoduchými sliby mají právo rozhodnout na generální kapitule, zda se má vložit do konstitucí zřeknutí se majetku, kterého již řeholníci nabyli nebo ještě nabudou, a usnesou se na tom, zda má být toto zřeknutí se majetku povinné, nebo dobrovolné. Musí též rozhodnout, kdy se má zřeknutí vykonat, zda před trvalými sliby, nebo až několik let po nich.

V. Společný život (PC 15)

25. V řeholních institutech, které se věnují apoštolské činnosti, je třeba, aby se způsobem vhodným pro poslání institutu všemožně podporoval společný život, neboť je velmi důležité, aby se řeholníci mohli stále obnovovat v bratrské spolupráci jako rodina spojená v Kristu.

26. V institutech tohoto druhu nemůže být týž denní řád pro všechny domy, ani mnohdy v jednom domě pro všechny členy. Denní řád má být upraven tak, aby kromě času k duchovnímu životu a práci měli řeholníci čas i pro sebe a mohli se přiměřeně rekreovat.

27. Generální kapituly a synody mají najít způsob, jak by členové nazývaní konvrši, spolupracovníci apod. obdrželi postupně aktivní hlas v určitých komunitních jednáních a volbách a také pasivní hlas pro jisté úřady. Tím se skutečně docílí, že budou úzce zapojeni do života a prací komunity a že kněží budou mít více času věnovat se své vlastní službě.

28. V kontemplativních klášteřích, kde se již dosáhlo jednoho chóru mnišek, mají být chórové povinnosti vyjádřeny v konstitucích s ohledem na různé druhy úkolů, jak vyžadují rozdílná zaměstnání a specifická povolání.

29. Sestry, které se věnují vnější službě svého kláštera, ať už se nazývají oblátky nebo mají jiné označení, by se měly řídit zvláštními statuty v souladu jak s povahou svého povolání, které není čistě kontemplativní, tak s potřebami mnišek, s nimiž žijí společně, i když samy nejsou mniškami. Představená kláštera má závažnou povinnost, aby se pečlivě starala o tyto sestry, poskytla jim potřebnou řeholní výchovu, jednala s nimi v pravém duchu křesťanské lásky a upevňovala sesterské pouto mezi nimi a komunitou mnišek.

VI. Klauzura mnišek (PC 16)

30. Papežskou klauzuru kontemplativních klášterů je nutno chápat jako asketický prostředek, který je úzce spojen se specifickým povoláním mnišek. Klauzura je znamením, ochranou a zvláštním výrazem toho, že opustily svět.

V témže duchu ať mnišky východního obřadu zachovávají svou klauzuru.

31. Tato klauzura se má zřídit tak, aby se vždy zachovalo hmotné oddělení od vnějšího světa. Řeholní rodiny mohou jednotlivě podle svého vlastního ducha ustanovit a definovat ve svých konstitucích partikulární normy, jak má toto hmotné oddělení vypadat.

32. Malá klauzura je zrušena. Mnišky, které se podle svých pravidel věnují vnějším pracím, ať určí podobu své klauzury ve svých konstitucích. Ty mnišky, které jsou zaměřením svého institutu kontemplativní, ale přijaly vnější činnost, se mají si po určité době jim stanovené buďto vzdát se vnější činnosti a ponechat papežskou klauzuru, anebo - chtějí-li pokračovat v této činnosti – určit podobu klauzury v konstitucích, aniž by tím ztratily postavení mnišek.

VII. Formace řeholníků (PC 18)

33. Formace řeholníků počínaje noviciátem by neměla mít ve všech institutech stejná pravidla, ale měla by být určována specifickým charakterem každého z nich. V obnově a přizpůsobování by se tomuto vzdělání ať se dá dostatečný a rozumný prostor pro zkušenost.

34. Nařízení uvedená v dekretu *Optatam totius* (pro výchovu a vzdělání kněží), vhodně přizpůsobená charakteru každého institutu, mají být věrně zachována při výchově řeholních kleriků.

35. Další formaci po noviciátu si uspořádá každý institut sám vhodným způsobem. Taková formace je nutná pro všechny členy, i pro ty, kteří vedou život kontemplativní, pro bratry v laických řeholních institutech i pro sestry v apoštolsky činných institutech, kde se již nyní často nazývá juniorát nebo scholastikát, ať trvá po celou dobu dočasných slibů.

36. Tato formace se má poskytovat ve vhodných domech; aby nebyla čistě teoretická, měla by se pro vyzkoušení doplňovat pracemi a službami podle povahy a poměrů i okolností vlastních každému institutu, a to tak, aby postupně uváděla do způsobu života, který má člen v budoucnu vést.

37. I když každý institut má dále sám formovat svůj dorost, přece může dojít k bratrské spolupráci více institutů, nemohou-li jednotlivé instituty dát svým členům přiměřené naukové nebo technické vzdělání. Tato spolupráce má různé formy i stupně: společné přednášky nebo kurzy, výpomoc učitelů, sdružení učitelů, podílení se na zařízení společné školy, kterou navštěvují členové několika institutů.

Instituty mající potřebné prostředky ať ochotně pomohou druhým.

38. Po přiměřeném vyzkoušení si má každý institut připravit své vlastní normy pro formaci svých členů.

VIII. Slučování a rušení institutů (PC 21-22)

39. Každé slučování institutů předpokládá náležitou duchovní, psychologickou a právní přípravu podle pokynů dekretu *Perfectae caritatis*. Za tím účelem by bylo často velmi prospěšné, aby v té věci institutům pomáhal asistent schválený příslušnou autoritou.

40. Ve výše uvedených případech a okolnostech je třeba mít na zřeteli dobro církve. Přitom má být brán náležitý ohled jak na specifický charakter každého institutu, tak na svobodu jednotlivých členů.

41. Jako kritéria pro rozhodování o zrušení některého institutu nebo kontemplativního kláštera má být s přihlédnutím ke všem okolnostem vzato v úvahu následující: malý počet řeholníků v poměru

ke stáří institutu, nedostatek kandidátů po dobu více let, pokročilý věk většiny členů. Dojde-li skutečně k rozhodnutí o zrušení, je třeba se snažit, „ať se spojí s institutem nebo kontemplativním klášterem životnějším, který se od nich příliš neliší ani účelem, ani duchem“ (PC 21). Avšak je třeba toto předem prodiskutovat se všemi dotčenými řeholníky a vše vykonat s láskou.

IX. Konference nebo Unie vyšších představených mužských a ženských řeholních institutů (PC 23)

42. Je třeba, aby Unie generálních představených mužských řeholních institutů a Unie generálních představených ženských řeholních institutů měly u Kongregace pro řeholníky svou radu, na niž by se obracely a s níž by se radily.

43. Je nanejvýš důležité, aby národní konference nebo unie vyšších představených mužských a ženských řeholních institutů s úctou a důvěrou spolupracovaly s biskupskými konferencemi (srov. ChD 35,5; AG 33).

Proto doufáme, že otázky týkající se obou stran budou projednávány ve smíšených komisích, složených z biskupů a vyšších představených mužských a ženských řeholních institutů.

ZÁVĚR

44. Tyto normy zavazující řeholníky celé církve neruší všeobecné církevní zákony jak v latinské církvi, tak i v církvích východních, ani vlastní právo řeholních institutů, pokud je explicitně či implicitně nemění.

Dáno v Římě u sv. Petra, 6. srpna 1966 o slavnosti Proměnění Páně ve čtvrtém roce mého pontifikátu.

papež Pavel VI.

OBSAH

I.	ZPŮSOB, JAK PODNÍTIT A UPRAVIT OBNOVU ŘEHOLNÍHO ŽIVOTA	43
I.	Kdo jsou povinni provést obnovu a přizpůsobení řeholního života časovým poměrům	43 1-11
II.	Revize konstitucí a typikonů	45 12-14
III.	Návod k obnově a přizpůsobení	45 15-19
II.	NĚKTERÉ PRVKY PŘIZPŮSOBENÍ A OBNOVY V ŘEHOLNÍM ŽIVOTĚ	46
I.	Božské ofícium bratří a sester	46 20
II.	Vnitřní modlitba	46 21
III.	Umrťování	47 22
IV.	Chudoba	47 23-24
V.	Společný život	47 25-29
VI.	Klauzura mnišek	48 30-32
VII.	Formace řeholníků	48 33-38
VIII.	Slučování a rušení institutů	49 39-41

IX.	Konference nebo Unie vyšších představených mužských a ženských řeholních institutů	50
-----	---	----

ZÁVĚR	50
-------	----